

Duoji ovdáneami ekonomiijaraporta

Barggaheaddji:
Sámediggi

Beaivi: 01.06 10

LÁIDEHUS

Asplan Viak AS lea ráhkadan duoji ovdáneami ekonomiijaraportta jahkái 2008. Raporta gullá duoji ealáhusšiehtadussii ja galgá govvidit ealáhusa ekonomiija ovdáneami aiddo dan jagi.

Dán bargoprošeavtta lea jođihan Veslemøy Dahl, Kárášjoga Asplan Viak AS. Seamma kantuvrra Hege Sakshaug lea leamaš prošeaktabargin.

Mii giitit Sámedikki bargus ja sávvat lihku viidáseappot bargguin.

Kárášjogas 01.06.10

Veslemøy Dahl
Bargojođiheaddji

Hege Sakshaug
Kvalitehtasihkkarasti

SISDOALLU

SISDOALLU	3
1 LÁIDEHUS JA DUOGÁŠ	4
1.1 Duogáš	4
1.2 Bargoviidodat	Feil! Bokmerke er ikke definert.
1.3 Bargovuohki	4
2 EAVTTUT	5
2.1 Duodjeregistarii beassama eavttut	5
3 DIEHTOVUOĐU GUORAHALLAN	5
3.1 Guorahallanvuodđu	5
3.2 Juohkáseapmi sohka beali ja geografii ja dáfus	6
3.3 Ekonomii ja čoavddalogut	7
3.4 Eará dieđut ohccii	10
4 SÁGAŠKUŠŠAN JA ČOAHKKÁIGEASSU	13
5 ÁVŽŽUHUSAT BOAHTTEVAŠ DIEĐUID ČOHKKEMII JA GUORAHALLAMII	14

1 LÁIDEHUS JA DUOGÁŠ

1.1 Duogáš

Sámediggi lea reivvestis 05.03.2008 bivdán fáldadaga ráhkadit duoji ovdáneami ekonomiijaraporttaid rehketdoallojagiide 2007, 2008 ja 2009. Sámediggi dohkkehii Asplan Viak AS fáldadaga miessemánu 23. b. 2008. Sámediggi ráhkadii ieš jagi 2006 ja 2007 vástideaddji čilgehusa duodjeealáhusa ekonomiijadilis rehketdoallojagiid 2005 ja 2006. Rehketdoallojagi 2007 raporta ráhkaduvvui jagi 2008 ja doaimmahuvvui Sámediggái borgemánu 20. b. 2008. Dalle ledje oktiibuot 29 duojára sádden duoji ekonomiija ovdáneami skovi jagi 2007. Duojáriid lohku lei seamma dásis ovddit jagiiguin, sullii 49 % duojáriin, geat leat mielde duodjeregistaris. Ekonomiijaraportii dárbbášlaš dieđuid háhkamii manne ollu návccat ja duojáriidda lei eaktodáhtolaš sáddet skovi, danin de árvalii Asplan Viak rievdadit bargovuogi ovdal 2008 raporta ráhkadeami. Sámediggi čuovui Asplan Viak ávžžuhusaid. Rievdadus mielddisbuvttii ahte duoji ekonomiija ovdáneami skovvi ja doaibmadoarjaga ohcan laktojuvvojedje oktii. Sámediggi lea gáibidan, ahte buot ekonomiija logut ja eará dieđut galget almmuhuvvot ovdal go doaibmadoarjja juolluduvvo. Dan geažil doaimmahuvvo 2008 rehketdoallojagi ekonomiijaraporta jagis 2010.

1.2 Mandáhta

Bargui gullá ráhkadit duoji ovdáneami ekonomiijaraportta. Sámediggi ja duoji ealáhussearvvit (Riikasearvi Sámiid Duodji ja Duojáriid ealáhussearvi) leat njukčamánu 29. b. 2005 dahkan duoji ealáhusšiehtadusa. Válđošiehtadus rievdaduvvui njukčamánu 19. b., ja bođii fápmui 01.01.2008. Lea ásahuvvon ekonomiijalávdegoddi, maid Sámediggi lea nammadan. Ekonomiijalávdegoddi dat árvvoštallá duodjeealáhusa ekonomiijadili raporta.

Lea ráhkaduvvon duodjeregistar, masa duojárat sáhttet dihto eavttuid vuodul ohcat dohkkehuvvot. Duodjeregistarii čáliuvvon duojárat sáhttet ohcat ruhtadoarjagiid, maid ortnegat vuodđuduvvet duoji ealáhusšiehtadussii, maid Sámediggi lea dahkan duodjeserviiguin. Ealáhusšiehtadusa vuodul juolludit doaibmadoarjaga ja čálgoortnegiid. Čakčamánu 2009 devde 59 duojára mearriduvvon gáibádusaid.

Sámedikki ulbmil lea buoridit duodjeealáhusa rámmaeavttuid, nu ahte duodji beassá nannoseappot ovdánit ealáhussan. Duoji ovdáneami ekonomiijaraportta ráhkadeami ulbmil bohtá ovdan duodjeealáhusa válđošiehtadusas. Raporta vuodul de galget Sámediggi ja ealáhussearvvit ráđđádallat juohke jagi. Bargui gullá nappo gulahallat Sámedikkiin golmma jagi áigodagas, nu ahte mii sáhttit addit šiehtadallamiidda dárbbášlaš árvalusaid, mat oasálaččaid mielas leat mávssolaččat.

1.3 Bargovuohki

Sámediggi lea hábmen ja mearridan 2009 ohcanskovi. 2008 ekonomiijaraportta skovi lea biddjojuvvon doaibmadoarjjaohcamuša mielddusin. Ohccit, geat ožžot doaibmadoarjaga, leat doarjjaeavttuid vuodul geatnegasat addit dárbbášlaš dieđuid ekonomiijaraportta ráhkadeami várás. 2009 doaibmadoarjaga ohcanáigemearri lei čakčamánu 25. b. 2009. Duodjeregistar lea ođasmahttojuvvon geassemánu 2009 bohtán ohcamušaid vuodul ja das ledje 59

duojára. Ekonomiijaraportta skovis leat guhtta tabealla, main guovttis leat ekonomiija gažaldagat.

Dušše daid duojáriid dieđut, geat devdet duodjeregistara gáibádusaid, leat vuodđun dán raportii ja rehkenastimiidda, mat govvidit ealáhusa ekonomiija ovdáneami.

Raporttas namuhuvvojit nominála kruvdnoárvvut, mii mearkkaša, ahte mii eat leat loguid buohtastahttimis váldán vuhtii hadde- eatge bálkábadjáneami.

2 EAVTTUT

2.1 Duodjeregistarii beassama eavttut

- Ohcci ferte deavdit eavttuid, maid vuodul beassá Sámedikki jienastuslohkui, muhto ii dárbbáš leat mielde jienastuslogus. Erenoamáš dáhpáhusain sáhttet spiehkastit dán gáibádusas.
- Duojáris galgá leat ovttá olbmo fitnodat ja son galgá leat mielde lassiárvodivatlogus
- Duojár galgá vuovdit iežas dujiid, mat vuodđuduvvet sámi kultuvrii ja árbevieruide, unnimusat kr 50 000 ovddas (lassiárvodivada haga)
- Duojár galgá sáhttit duođaštit reálagelbbolašvuodá iešjulggaštusain ja/dahje sámi duoji formála duođaštusain
- Ohccit geat ožžot doaimmadoarjaga leat geatnegasat addit dárbbášlaš dieđuid ekonomiijaraportta ráhkadeami várás

Duodjeregistarii čáliheapmái lea ráhkaduvvon sierra ohcanskovvi. Ohcanáigemearri lea geassemánu 1. b. juohke jagi.

3 DIEHTOVUOĐU GUORAHALLAN

3.1 Guorahallanvuodđu

Dan maŋŋá go 2009 duodjeregistarii čáliheamit ledje meannuduvvon, ledje duodjeregistarii čálihuvvon 59 duojára.

Sámedikki 2009 jahkedieđáhusa mielde ožžo 57 duojára doaimmadoarjaga 2009. 01.05.2010 ledje 44 duojára máhcahan jagi 2008 duoji ekonomiija ovdáneami skovi, ja buohkat devdet duodjeregistarii čáliheami eavttuid. Dat mearkkaša, ahte 77 % sis, geat leat ožžon doarjaga, leat doaimmahan ekonomiija ovdáneami skovi. Dađi bahábut mii eat leat sáhtán geavahit go 33 skovi dán guorahallamis, danin go 11 skovis váilo dieđut dahje dat ledje boastut devdojuvvon.

Vástidanproseanta lea vuollegut go vuorddášii, go jo Sámediggi ieš lea mearridan skovi deavdimma doarjagiid oažžuma eaktun. Diehtovuodđu addá dattetge buori gova ekonomiija dilis.

Buohkat 33 duojára, geat leat deavdán buot dieđuid, leat addán čoavddaloguid, mat dárbbášuvvojit dán raportta čállimii.

2006 vástidedje 34 duojára, main 30 skovi geavahuvvojedje ekonomijja árvoštallama vuodđun. 2007 vástidedje 30 duojára ja buot skoviid sáhtii geavahit. 2008 ledje fas 30 duojára vástidan, muhto 29 skovi geavahuvvojedje ekonomijja árvoštallamii. Vástádusaid lohku lea čielgasit lassánan 2008 muhto liikkáge ii leat diehtovuodđu olus stuorát go 2007.

3.2 Juohkáseapmi sohkaheali ja geografiiija dáfus

Eanaš vástádusat bohte Guovdageainnus, gos bohte 61 % vástádusain, ja Kárašjogas, gos bohte 21 % vástádusain. Kárašjoga ja Guovdageainnu vástádusat leat 82 % vástádusain. 33 vástádusas bohte 2 Sis-Finmárkku olggobealde (Guovdageainnu, Kárašjoga, Porsáŋgu, Deanu ja Unjárgga olggobealde).

Tabella 1: Vástádusaid juohkáseapmi geografálaččat:

Gielda/guovlu	Lohku	%
Kárašjohka	7	21 %
Guovdageaidnu	20	61 %
Eará guovllut	6	18 %
Oktiibuot	33	100 %

Sohkahealejuohku čájeha ahte 70 % vástideddjiin ledje nissonat.

Tabella 2: Vástádusaid juohkáseapmi sohkaheali mielde

Sohkahealli	Lohku	%
nisu	23	70 %
almmái	10	30 %
Oktiibuot	33	100 %

Duojáriid gaskamearálaš ahki lei 51 jagi. Nissoniid gaskamearálaš ahki lei 50 jagi ja albmáid gaskamearálaš ahki lei 51 jagi. Gaskamearálaš ahki lassánii áigodagas 2006-2008 46 jagis (2006) 51 jahkái (2008 ja 2009).

3.3 Ekonomiiija čovddalogut

3.3.1 Vuovdinboahu

33 vástideaddji oppalaš vuovdinboahu iežas dujiin lea sullii kr 6,0 milj. Juohke duojár lea gaskamearálaččat vuovdán kr 183 903 ovddas.

Tabealla 3: Iežas duoji vuovdinboahu oktiibuot ja gaskamearálaččat 2008 nominála kruvdnoárvvuin

ležas duojit	Ohccit	Kr
Oktiibuot	33	6 068 786
<i>Gaskamearálaččat</i>	33	<i>183 903</i>

Golmma manjmuš jagi ovdáneapmi čájeha ahte sihke oppalaš gálvojohtu ja gaskamearálaš gálvojohtu leat lassánan. Iežas dujiid oppalaš vuovdinboahu lea lassánan oktiibuot 52 % rehketdoallojagis 2005 jahkái 2008, ja gaskamearálaš vuovdinboahu lea lassánan 56 % seamma áigodagas. Lassáneapmi lea leamaš stuoressa jagis 2007 jahkái 2008.

Tabealla 4: Iežas duoji vuovdinboahu oktiibuot ja gaskamearálaččat 2005-2007 nominála kruvdnoárvvuin

ležas duojit	2005	2006	2007	2008	Rievdan-%
Oktiibuot kr	4 002 520	4 144 259	4 795 246	6 068 786	52 %
Gaskamearálaččat kr	117 721	138 142	165 353	183 903	56 %

Vaikko vuovdinboađuid gaskamearri lea kr 183 903 de lea stuorra erohus **ohcciid** gaskkas. Vuolábeale tabealla čájeha galle **ohcama** gullet vuovdinboađu sierra interválleide. Vuolimus iežas duoji vuovdinboahu lea kr 50 160 ja bajimus kr 629 595.

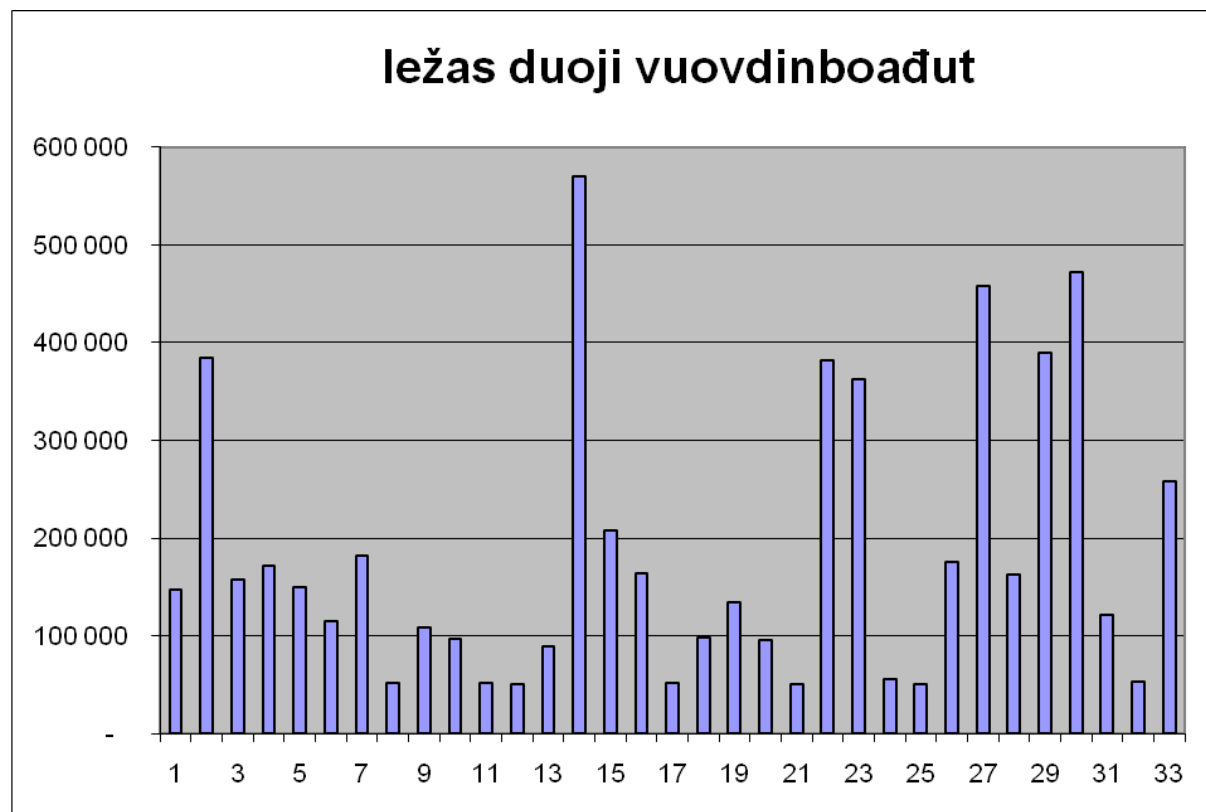
Tabealla 5: Ohcciid vuovdinboađut intervállaid mielde

Vuovdinboađu juohkáseapmi	Duojárat 2008	Juohku % mielde 2008	Duojárat 2007	Duojárat 2006	Duojárat 2005
50 000- 100 000	12	36 %	14	14	21
100 000 - 150 000	7	21 %	6	7	6
150 000 - 250 000	6	18 %	3	3	5
badjel 250 000	8	24 %	6	4	2
Submi	33	100 %	29	28	34

Bajábeale tabealla 5 čájeha, ahte daid duojáriid lohku, geaid gálvojohtu lea badjel kr 250 000 lea lassánan gorálaččat ollu manjmuš njealji jagis.

Vuolábeale govus 1 čájeha fas iežas duoji vuovdinboađuid juohkáseami rehketdoallojagis 2008. Dat čájeha stuorra variašuvnna ja ahte stuorámus oassi lea intervállas kr 50 – 100 000, muhto ahte dilli lea rievdan ortnega ásaheami rájes. 2005 intervállas 20 – 100 000 proseantaoassi lei olles 62 %, 2008 dat lei 36 %.

Govus 1: Vuovdinboađuid juohkáseapmi duojáriidda 2008

3.3.2 Doaibmaboáđus

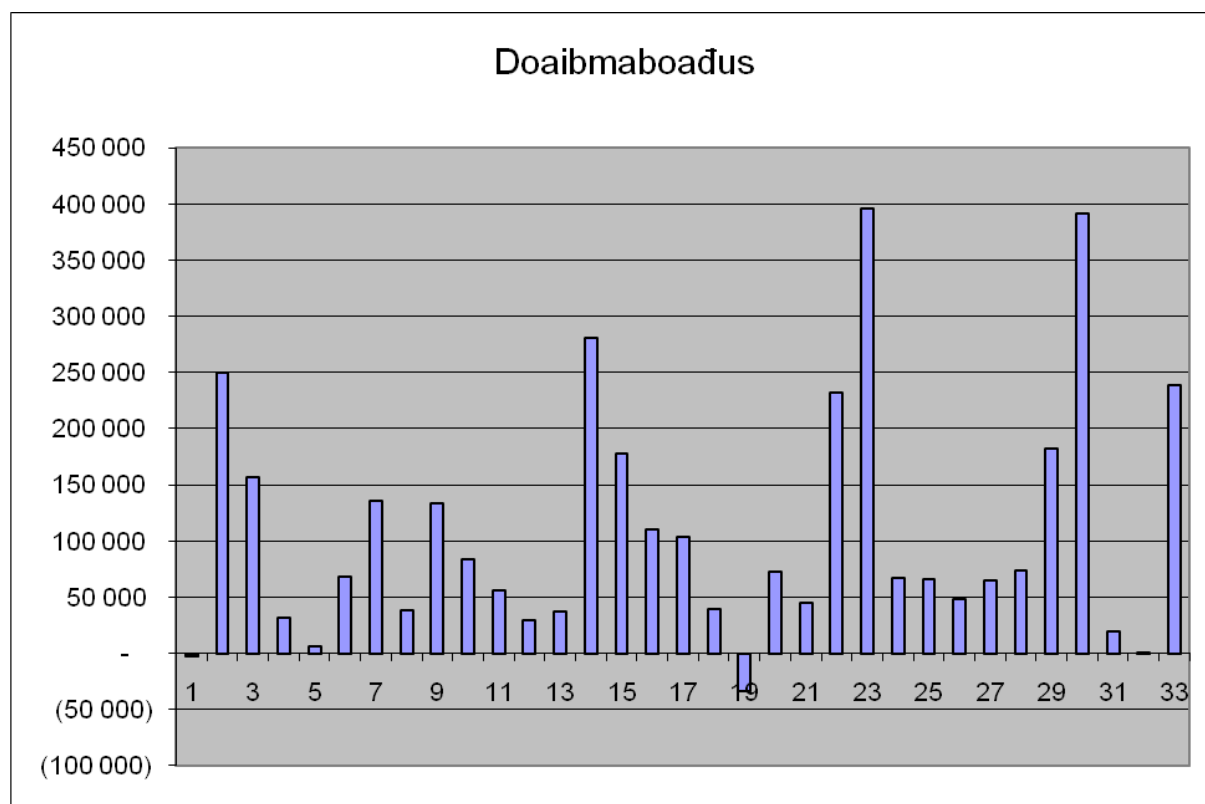
Doaibmaboáđus molsašuddá kr 34 125 vuolláibáhčaga ja kr 396 009 badjebáhčaga gaskka. 2 duojáris lea negatiiva doaibmaboáđus, 18 duojára doaibmaboáđus lea kr 0 - 100 000 gaskka ja 13 duojára doaibmaboáđus lea badjel kr 100 000. Geahča vuolábeale govvosa 2.

33 duojára oppalaš doaibmaboáđus lea oktiibuot kr 3 583 179, mii lea kr 850 901 eanet go 2007. 2008 gaskamearálaš doaibmaboáđus lei 108 581, mii lea kr 14 365 eanet go 2007. Lassáneapmi lea sullii 15 %.

Tabealla 6: Rehketdoallojagi 2008 čovddalogut gaskamearálaččat nominála kruvdnoárvvuin

	Vuovdinboahtu iežas dujiin	Alm. doaibma- doarjja	Vuovdinboađut oktiibuot	Duoji doaibmagolut	Doaibma- boáđus
Gaskam. N=33	183 903	63 849	250 429	141 848	108 581
<i>Bajimus árvu</i>	569 468	150 000	719 468	543 296	396 009
<i>Vuolimus árvui</i>	50 100	21 000	50 877	5 293	-34 125

Govus 2: Ohcciid doaibmaboađus (n=33)

Vuolábeale tabealla 7 čájeha čovddaloguid rievdamá njealji jagis, main ekonomiijaraporta lea ráhkaduvvon. Nu mo bajábealde namuhuvvo de tabealla čájeha, ahte vuovdinboađut leat lassánan áigodagas ja dan mielde maiddái ealáhusa oppalaš vuovdinboahu. Doaibmagolut lassánedje 2007 rádjái, muhto 2008 dat leat vehá geahppánan. Dat lea mielddisbuktán buoret gaskamearálaš doaibmabohtosa 2008, go buohtastahtá jagiin 2007.

Gaskamearálaš doaibmaboađus lea lassánan čielgasit áigodagas 2005 - 2008. Dasa váikkuha jáhkkinis, ahte doaibmadoarjjaortnet lea ásahuvvon áigodagas ja ahte ortnet mielddisbuktá buoret doaibmabohtosa.

Tabealla 7: Duojárriid čovddalogut 2005-2008 nominála kruvdnoárvvuiguin.

	Vuovdinboahu iežas dujiin	Vuovdinboađut oktiibuot	Duoji doaibmagolut	Doaibmaboađus
Gaskam. 2008 (N=33)	183 903	250 429	141 848	108 581
Gaskam. 2007 (N=29)	165 353	245 984	153 828	94 216
Gaskam. 2006 (N=30)	138 142	138 545	93 636	94 670
Gaskam. 2005 (N=30)	118 929	153 656	95 355	37 138

3.3.3 Bálkáboadut duoji lassin

20 duojára leat almmuhan ahte sis leat bálkáboadut earás go duojis. Dat lea vehá unnit go guokte goalmádasa vástideddjiin. Oppalaš bálkáboahu lea almmuhuvvon leat kr 3,09 milj. ja addá 20 duojára gaskamearálaš bálkáboahutun kr 154 592. Gaskamearálaš bálkáboadut earás go duojis molsašuddet ollu jagis jahkái. Ii leat buorre dadjat mii váikkuha duoji olggobeale bálkáboaduide. 2008 gaskamearálaš bálkáboahu lei vehá unnit go 2006 gaskamearri. Dat boahdá ovdan vuolábeale tabeallas 8:

Tabealla 8: Daid ohcciid gaskamearálaš čoavddalogut, geain lei bálkáboahu earás go duojis, nettohattit.

	ležas duoji vuovdinboahu	Vuovdinboahu oktiibuot	Duoji doaibmagolut	Doaibma- boadus	Bálkáboahu earás go duojis
Gaskam.2008(N=20)	186 841	254 553	136 155	118 398	154 592
Gaskam.2007(N=15)	154 659	242 883	153 999	92 866	101 338
Gaskam.2006(N=18)	132 870	133 335	102 066	78 287	158 473
Gaskam.2005(N=17)	129 536	170 520	110 336	34 391	131 942

Daid duojáriid gaskamearálaš doaibmaboadus, geain lea leamaš bálkáboahu earás go duojis, lea sullii kr 10 000 eanet go dain, geain ii leat eará bálkáboahu, ja sis lea vehá vuollegut gaskamearálaš doaibmagolut, vrd. bajábeale tabeallain 7.

3.3.4 Investeremat

8 duojára leat almmuhan, ahte fitnodat lea dahkan investeremiid, maid árvu lea eanet go kr 15 000. Oktiibuot leat investerem kr 1,05 milj. ovddas ja stuorámus investerema árvu lea kr 319 088. Fitnodagaid oppalaš investeremat leat gorálaččat unnit.

3.4 Eará diedut ohcciin

3.4.1 Duodjelanjat

Šiehtadallanbeliide lea miellagiddevaš beassat gullat geavahitgo ohccit iežaset vai oktasaš duodjelanjaid. Danin lea jerrojuvvon leatgo sis iežaset duodjelanjat, geavahitgo sii oktasaš duodjelanjaid vai láigohitgo sii duodjelanjaid. 32 duojára ledje vástidan jearaldaga. Muhtumat ledje merken mánga vástádusmolssaeavttu.

Tabealla 9: Ohcciid lohku ja %-oassi, iežaset dahje oktasaš duodjelanjat 2008

	iežas duodjelanjat	Oktasaš duodjelanjat	Láigoha alcces lanjaid	li oktage vástidan- molssa- eavttuin	Láigoha Duodje- instituhtas lanjaid
Lohku	28	4	2	2	1
%-oassi	88 %	13 %	6 %	6 %	3 %

Nu mo bajábeale tabealla čájeha, de lea lagabui 88 % duojáriin almmuhan ahte sis leat iežaset duodjelanjat. 4 duojára almmuhit, ahte sii iežaset duodjelanjaid lassin geavahit maiddá oktasaš duodjelanjaid. Tabealla čájeha maid, ahte 2 duojára láigohit lanjaid, ja ahte 2 duojárii ii heiven oktage vástádusmolssaeavttuin. 1 duojár almmuha iežas láigohit lanjaid Duodjeinstituhtas, ja seamma olmmoš lea maid almmuhan iežas láigohit alcces duodjelanjaid.

3.4.2 Vuovdinuogit

Ohccit leat bivdojuvvon almmuhit mávssoleamos vuovdinuogiid, ja merket nummiriin 1 mávssolepmosa ja nummiriin 6 unnimusat mávssolačča. Sin leat bivdán vástidit 6 vuovdinuogi hárrái, mat oidnojit vuolábeale tabeallas. 33 duojára leat vástidan jearaldahkii ja bohtosat oidnojit vuolábeale tabeallas 10.

Tabealla 10: Ohcciid vuovdinuogiid juohkáseapmi

Vuovdinuogit – 1 mávssoleamos ja 6 unnimusat mávssolaš						
	Njuolga oastái	iežas vuovdinbáiki	Buvda	Meassut	Poasttas dingon	Interneahtta
Vástádus	1,4	1,6	2,2	1,9	2,4	2,9

Bohtosat čájehit ahte *Njuolga oastái* ja *iežas vuovdinbáiki* leat mávssolepmosat duojáriidda, geat leat vástidan jearaldahkii, dan maŋŋá bohtet *Buvda* ja *Meassut*. Nu mo ovddit jagiinge oaivvildit vástádusa addán duojárat, ahte *Poasttas dingon* ja *Interneahtta* leat unnimusat dehálaččat.

Dat čájeha ahte árbevirolaš vuovdinuogit leat ain mávssolepmosat duodjeealáhussii, erenoamážit njuolga oastái vuovdin ja iežas vuovdinbáikkis vuovdin. Ođđasut vuovdinuogit nu mo poasttas dingon ja interneahhta geavahuvvojit unnit. Mii oaidnit gal rievdadusa 2007 rájes ja interneahhta ja poasttas dingon ožžot gaskamearálaččat buoret loguid 2008 go ovddit jagiid. Dat sáhttá mearkkašit ahte vuovdinuogit rivdet maiddá duodjeealáhusas, ja ahte duojárat bidjet návccaid ođđa márkaniidda.

3.4.3 Gealbu

Ohcciid bivde almmuhit leago sis duoji fágareive, duoji alit oahppu ja leago sin gealbu rievdan. Giige ii leat almmuhan gealbbu rievdam 2008 áigge. 33 vástádusa vuođul juohkásit fágareive ja alit oahppu čuovvovaččat:

Tabealla 11: Duojáruid almmuhan gealbu 2009

li vástidan	15
Fágareive	9
alit oahppu	4
ii makkárga oahppu	5
Oktiibuot	33

2008 geavahuvvojedje dušše 10 vástádusa gealbbu registreremii, danin go vástádusat ledje eahpečielgasat. Njealljásis lei fágareive ja guoktásis allaskuvlaoahppu.

Ovddit jagiin lea heajos diehtovuođđu dán jearaldaga hárrái, nuba lea váttis geavahit 2008 dieđuid albma láhkai, nu ahte sáhtášii čuovvut ovdáneami jagis jahkái.

4 SÁGAŠKUŠŠAN JA ČOAHKKÁIGEASSU

44 duojára leat sádden duoji ekonomijja ovdáneami skovi 2008. Vástidanproseanta lea čielgasit stuorát go ovddit jagiid, ja sisdoallá sullii 75 % duodjeregistara duojáriin. Lea šállu, ahte nu stuorra oassi skoviin fertii báhcit geavatkeahtá. Dušše 33 vástádusa sáhtii geavahit ja dat lea 58 % sis, geat ožžo doaibmadoarjaga 2009. Nu mo ovddit jagiin bohte eanaš vástádusat Kárášjoga ja Guovdageainnu gielddas, oktiibuot 82 % vástádusain bohte dan guovtti gielddas. Eanaš duojárat leat nissonat ja nuba 70 % vástideddjiin leat nissonat. Gaskamearálaš ahki lea oalle badjin ja dat lea lassánan 46 jagis (2005) 51 jahkái (2008).

Guorahallama bohtosiid sáhtá čeahkkáigeassit čuovvovaččat:

- ⇒ Oppalaš vuovdinboadut iežas duojs leat lassánan 52 % áigodagas 2005 - 2008 duojáriin, geat leat vástidan skovvá, jagis 2008 dat ledje kr 6,07 milj.
- ⇒ Gaskamearálaš vuovdinboahu iežas duojs lei 2008 kr 183 903, mii lei 56 % lassáneapmi jagi 2005 ektui. Lea váttis dadjat man geažil vuovdinboahu lea lassánan, muhto lea jáhkkimis, ahte doarjjaortnet sáhtá leat dasa váikkuhan.
- ⇒ Daid duojáriid/duodjefitnodagaid lohku, main lei stuorát gálvojohtu, lea lassánan 2005 ektui. 2008 ledje 8 duojára/fitnodaga, main lei badjel kr 250 000 gálvojohtu iežas duojs. Dat lea 2 duojára/fitnodaga eanet go 2007.
- ⇒ Guorahallama duojáriid gaskamearálaš doaibmaboadus lei kr 108 581, mii lea 14 % eanet go 2007.
- ⇒ Sullii guokte goalmádasa vástideddjiin leat almmuhan ahte sis lea bálkáboahu earás go duojs ja sin gaskamearálaš bálkáboahu lea kr 154 592. Dat lea čielgasit eanet go 2007. Bálkáboahu molsašuddá sakka jagis jahkái, iige leat buorre dadjat mas variašuvdna bohtá.
- ⇒ Kárten čájeha maid ahte duodjelanjat ja vuovdinvuogit leat árbevirolaččat, muhto ahte interneahta ja poastta bokte vuovdin lea vehá lassánan. Eatnašiin leat iežaset duodjelanjat ja eatnašat vuvdet njuolga oastái ruovttus dahje iežaset vuovdinbáikkis, muhto interneahta ja poastta bokte vuovdin lea ožžon stuorát mearkkašumi 2005 rájes.
- ⇒ Skovvá vástidan duojáriid gaskkas lei 9 duojáris fágareive. Dat lea 27 % duojáriin. Guovtti duojáris oktiibuot 33 duojára gaskkas lei alit oahppu.

5 ÁVŽŽUHUSAT BOAHTTEVAŠ DIEĐUID ČOHKKEMII JA GUORAHALLAMII

Duoji ovdáneami ekonomiijaraportta ráhkadeami ulbmil boahtá ovdan Duodjeealáhusa válđošiehtadusas. Raporta galgá leat vuodđun Sámedikki ja ealáhusserviid jahkásaš šiehtadallamiidda.

Dan rájes go Sámediggi gáibidišgođii, ahte doaibmadoarjaga ohccit galget deavdit ekonomiija ovdáneami skovi vai sii sáhttet oažžut doarjaga, de lea vástidanproseanta badjánan čielgasit. Dat lea hui positiivvalaš. Vuorddášeimmet dattetge ahte vástidanproseanta livččii 100% go skovi deavdin lea juolludaneaktu. Jagi 2008 alla vástidanproseanta ii leat dattetge mielddisbuktán guorahallanvuoddu čielga viiduma, danin go ollu skovit leat leamaš boastut dahje váilevaččat devdojuvvon. Ollu duojárat leat čujuhan dasa, ahte logut leat gávdnamis ealáhusdieđáhusas. Ollu skoviin leat váilivuodát dahje dain leat njulgestaga rehkenastinmeattáhusat.

Lea hui mávssolaš ahte doaibmadoarjaga ohcciide mitaluvvo čielgasit, manin lea mávssolaš deavdit skovi riehta. Skovi álggus berrešii danin mitaluvvot, ahte skovi dieđut meannuduvvojit sierra, ja ahte ealáhusdieđáhus ii čuovo skovi. Sámediggi berre doaibmadoarjjaohcamušaid vuostáiváldima oktavuodas dárkkistit leago duoji ekonomiija ovdáneami skovvi riehta devdojuvvon. Jos skovvi ii leat riehta devdojuvvon, de berre vuordit doarjjaohcamuša meannudemiin dassái go Sámediggi oažžu riehta devdojuvvon skovi ruovttoluotta.